

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації
вимог до керівників окремих державних органів»
*(реєстр. № 7654 від 10.08.2022 р.)**

Законопроектом передбачено внесення змін та доповнень до низки законів України, спрямованих на уніфікацію та підвищення вимог до осіб, які претендують на зайняття посад Директора Національного антикорупційного бюро України, Голови (заступника Голови) Національного агентства з питань запобігання корупції, керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Директора (першого заступника, заступника Директора) Державного бюро розслідувань, Директора Бюро економічної безпеки України.

Для цього в законопроекті пропонується в Законах України «Про Національне антикорупційне бюро України» (від 14.10.2014 р. № 1698-VII), «Про запобігання корупції» (від 14.10.2014 р. № 1700-VII), «Про прокуратуру» (від 14.10.2014 р. № 1697-VII), «Про Державне бюро розслідувань» (від 12.11.2015 р. № 794-VIII), «Про Бюро економічної безпеки України» (від 28.01.2021 р. № 1150-IX) викласти в новій редакції норми, у яких визначено вимоги до кандидатів для призначення на посади керівників перелічених відомств, обставини, які перешкоджатимуть такому призначенню, а також підстави для припинення їхніх повноважень та звільнення із займаних посад.

Законопроект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2022 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 15.02.2022 р. № 2036-IX.

Метою законопроекту є вдосконалення чинного законодавства щодо підвищення та встановлення єдиних вимог для призначення на посади керівників вищезазначених органів державної влади; створення необхідних законодавчих умов для призначення на вказані посади осіб із бездоганною репутацією, високими моральними якостями та професійною компетентністю, що сприятиме посиленню ефективності роботи цих відомств, належному виконанню покладених на них завдань.

Підтримуючи необхідність прийняття законопроекту, вважаємо за доцільне висловити такі зауваження та пропозиції.

У законопроекті однією із обставин, що перешкоджатиме призначенню на посади керівників зазначених органів, визначено «неподання передбаченої Законом України «Про запобігання корупції» декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік».

Таку вимогу передбачено у п. 9) ч. 3 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», п. 9) ч. 3 ст. 5 Закону України «Про запобігання корупції», п. 9) ч. 2 ст. 40-1 Закону України «Про прокуратуру», п. 9) ч. 3 ст. 10 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», п. 9) ч. 3 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» (у редакції законопроекту).

Однак вбачається, що досягненню мети підвищення вимог до осіб, які претендують на вищеназвані посади, повною мірою сприятиме доповнення перелічених норм положенням, згідно з яким особи не можуть бути призначені на посади керівників не тільки внаслідок *неподання* вищеназваної декларації, а й через її *подання із недостовірними відомостями* щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань.

Зазначений припис щодо обов'язку осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, вносити достовірні відомості у вказані декларації, також міститься в Законі України «Про запобігання корупції», на який посилається законопроект.

Вимоги правової визначеності закону обумовлюють необхідність деталізації положень пункту 5) ч. 2 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» (у редакції законопроекту). Останній передбачає, що Директором Бюро економічної безпеки України може бути особа, яка, окрім досвіду роботи на керівних посадах в державних органах, установах, організаціях (як це передбачено і для керівників інших вищеназваних відомств), повинна мати досвід «роботи на підприємствах».

Проте в законопроекті не наводяться форми власності таких підприємств, на відміну від чинної редакції вказаної статті, у якій передбачено, що однією із вимог для призначення на посаду керівника цього державного органу є наявність досвіду роботи на керівних посадах *на підприємствах, установах, організаціях незалежно від форми власності* не менше п'яти років.

Враховуючи особливості функціональної діяльності Бюро економічної безпеки України, така вимога щодо особи, яка претендує на посаду його керівника, має актуальне значення.

З огляду на вищевикладене вбачається доречним доповнити запропоновану редакцію ч. 2 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» новим абзацом. У ньому зазначити, що для цілей Закону встановлена у ньому вимога для призначення на посаду – «бездоганна репутація» – визначається з урахуванням відсутності ознак «небездоганної ділової репутації», передбачених у ст. 10 Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» (від 23.09.2021 р. № 1780-IX).

Крім того, враховуючи, що прийняття законопроекту матиме наслідком необхідність приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативних актів у відповідність із цим Законом, вважали би за доцільне додати до його Прикінцевих положень окремий пункт із відповідним дорученням Кабінету Міністрів України.

Положення законопроекту відповідають міжнародно-правовим зобов'язанням України.

Реалізація запропонованого проекту закону не потребує додаткових видатків з Державного та місцевих бюджетів України.

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

**Додаток до Пропозицій до законопроекту
реєстр. № 7654 від 10.08.2022 р.**

№	Редакція, подана суб'єктом права законодавчої ініціативи	Пропонована редакція з урахуванням зауважень і пропозицій, викладених в описовій частині Пропозицій до законопроекту	Відповідність законопроекту вимогам і нормам Конституції України, міжнародних договорів України, стандартам Європейського Союзу, позиціям Венеціанської Комісії	Лаконічне обґрунтування запропонованих змін	Нормативно-правові акти, що потребуватимуть приведення їх у відповідність до положень законопроекту або скасування
1.	Пункт 9) ч. 3 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»: «Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік»	Пункт 9) ч. 3 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»: «Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, <i>або подала таку декларацію із недостовірними відомостями щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань»</i>	Порушено принцип правової визначеності (ст. 8 Конституції України): у запропонованій законопроекті редакції вказаного пункту не у повному обсязі визначено можливі вимоги до осіб, які претендують на посаду Директора Національного антикорупційного бюро України, у частині подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із положеннями Закону України «Про запобігання корупції». У зв'язку з цим пропозиція щодо доповнення названого пункту сприятиме досягненню мети законопроекту щодо підвищення вимог до осіб, які претендують на зайняття вказаної посади	Необхідність усунення неповноти та правової невизначеності запропонованих змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» задля досягнення мети законопроекту щодо уніфікації та підвищення вимог кандидатів на посаду Директора Національного антикорупційного бюро України; узгодження положень законопроекту у цій частині із відповідними нормами Закону України «Про запобігання корупції»	Стаття 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»
2.	Пункт 9) ч. 3 ст. 5 Закону	Пункт 9) ч. 3 ст. 5 Закону України «Про запобігання	Порушено принцип правової визначеності (ст. 8	Необхідність усунення не-	Стаття 5 Закону Ук-

	<p>України «Про запобігання корупції»: «На посаду Голови Національного агентства, його заступника не може бути призначена особа, яка: не подала відповідно до цього Закону декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік»</p>	<p>корупції»: «На посаду Голови Національного агентства, його заступника не може бути призначена особа, яка: не подала відповідно до цього Закону декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. за минулий рік, <i>або подала таку декларацію із недостовірними відомостями щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань»</i></p>	<p>Конституції України): у запропонованій законопроект редакції вказаного пункту не у повному обсязі визначено можливі вимоги до осіб, які претендують на посаду Голови (заступника Голови) Національного агентства з питань запобігання корупції, у частині подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із положеннями Закону України «Про запобігання корупції». У зв'язку з цим пропозиція щодо доповнення названого пункту сприятиме досягненню мети законопроекту щодо підвищення вимог до осіб, які претендують на зайняття вказаних посад</p>	<p>повноти та правової невизначеності запропонованих змін до Закону України «Про запобігання корупції» задля досягнення мети законопроекту щодо уніфікації та підвищення вимог кандидатів на посаду Голови (заступника Голови) Національного агентства з питань запобігання корупції; узгодження положень законопроекту у цій частині із відповідними нормами Закону України «Про запобігання корупції»</p>	<p>раїни «Про запобігання корупції»</p>
3.	<p>Пункт 9) ч. 2 ст. 40-1 Закону України «Про прокуратуру»: «Не може бути призначена на посаду керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий</p>	<p>Пункт 9) ч. 2 ст. 40-1 Закону України «Про прокуратуру»: «Не може бути призначена на посаду керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, <i>або</i></p>	<p>Порушено принцип правової визначеності (ст. 8 Конституції України): у запропонованій у законопроекті редакції вказаного пункту не у повному обсязі визначено можливі вимоги до осіб, які претендують на посаду керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, у частині подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави</p>	<p>Необхідність усунення неповноти та правової невизначеності запропонованих змін до Закону України «Про прокуратуру» задля досягнення мети законопроекту щодо уніфікації та підвищення вимог кандидатів на посаду керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; узгодження положень законопроекту у цій частині із відповідними нормами</p>	<p>Стаття 40-1 Закону України «Про прокуратуру»</p>

	рік»	<i>подала таку декларацію із недостовірними відомостями щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань»</i>	або місцевого самоврядування, згідно із положеннями Закону України «Про запобігання корупції». У зв'язку з цим пропозиція щодо доповнення названого пункту сприятиме досягненню мети законопроекту щодо підвищення вимог до осіб, які претендують на зайняття вказаної посади	Закону України «Про запобігання корупції»	
4.	Пункт 9) ч. 3 ст. 10 Закону України «Про Державне бюро розслідувань»: «Не може бути призначена на посаду Директора Державного бюро розслідувань, першого заступника Директора Державного бюро розслідувань і заступника Директора Державного бюро розслідувань особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік»	Пункт 9) ч. 3 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»: «Не може бути призначена на посаду Директора Державного бюро розслідувань, першого заступника Директора Державного бюро розслідувань, заступника Директора Державного бюро розслідувань особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, <i>або подала таку декларацію із недостовірними відомостями щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань»</i>	Порушено принцип правової визначеності (ст. 8 Конституції України): у запропонованій у законопроекті редакції вказаного пункту не у повному обсязі визначено можливі вимоги до осіб, які претендують на посади Директора Державного бюро розслідувань, його першого заступника та заступника, у частині подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із положеннями Закону України «Про запобігання корупції». У зв'язку з цим пропозиція щодо доповнення названого пункту сприятиме досягненню мети законопроекту щодо підвищення вимог до осіб, які претендують на зайняття вказаних посад	Необхідність усунення неповноти та правової невизначеності запропонованих змін до Закону України «Про Державне бюро розслідувань» задля досягнення мети законопроекту щодо уніфікації та підвищення вимог кандидатів на посади Директора Державного бюро розслідувань, його першого заступника та заступника; узгодження положень законопроекту у цій частині із відповідними нормами Закону України «Про запобігання корупції»	Стаття 10 Закону України «Про Державне бюро розслідувань»

5.	<p>Пункт 9) ч. 3 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»: «Па посаду Директора Бюро економічної безпеки України не може бути призначена особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік»</p>	<p>Пункт 9) ч. 3 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»: «На посаду Директора Бюро економічної безпеки України не може бути призначена особа, яка: не подала передбачену Законом України «Про запобігання корупції» декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, <i>або подала таку декларацію із недостовірними відомостями щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань»</i></p>	<p>Порушено принцип правової визначеності (ст. 8 Конституції України): у запропонованій у законопроекті редакції вказаного пункту не у повному обсязі визначено можливі вимоги до осіб, які претендують на посаду Директора Бюро економічної безпеки України, у частині подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із положеннями Закону України «Про запобігання корупції». У зв'язку з цим пропозиція щодо доповнення названого пункту сприятиме досягненню мети законопроекту щодо підвищення вимог до осіб, які претендують на зайняття вказаної посади</p>	<p>Необхідність усунення неповноти та правової невизначеності запропонованих змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» задля досягнення мети законопроекту щодо уніфікації та підвищення вимог кандидатів на посаду Директора Бюро економічної безпеки України; узгодження положень законопроекту у цій частині із відповідними нормами Закону України «Про запобігання корупції»</p>	<p>Стаття 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»</p>
6.	<p>Ч. 2 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»: «Директором Бюро економічної безпеки України може бути особа, яка: 10) має високі моральні якості та бездоганну репутацію... Для цілей цього Закону:...»</p>	<p>Ч. 2 ст. 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»: «Директором Бюро економічної безпеки України може бути особа, яка: 10) має високі моральні якості та бездоганну репутацію... Для цілей цього Закону:.. 3) <i>бездоганна репутація визначається із урахуванням відсутності ознак «небездоганної ділової репутації», передбачених у</i></p>	<p>Порушено принцип правової визначеності (ст. 8 Конституції України): запропонована у законопроекті редакція вказаної статті не містить роз'яснення змісту такої важливої вимоги для зайняття посади Директора Бюро економічної безпеки України, як «бездоганна репутація», застосовуючи положення ст. 10 Закону України «Про запобігання за-</p>	<p>Необхідність усунення неповноти та правової невизначеності запропонованих змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» із використанням відповідних положень Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»</p>	<p>Стаття 16 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»</p>

		<i>ст. 10 Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»</i>	грозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)», у якій визначено відповідні ознаки «небездоганної ділової репутації»		
7.	<p>П. Прикінцеві положення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації вимог до керівників окремих державних органів»: Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.</p> <p>Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом</p>	<p>П. Прикінцеві положення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації вимог до керівників окремих державних органів»: Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.</p> <p>Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом: привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; <i>забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом»</i></p>	<p>Порушено принцип правової визначеності (ст. 8 Конституції України): запропонована у законопроекті редакція Прикінцевих положень Закону не враховує, що внаслідок його прийняття виникне необхідність приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативних актів у відповідність із положеннями цього Закону; внаслідок цього – необхідність доповнення Прикінцевих положень дорученням Кабінету Міністрів України забезпечити внесення необхідних змін до нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади</p>	<p>Необхідність усунення неповноти та правової невизначеності запропонованої редакції Прикінцевих положень проекту Закону; забезпечення внесення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади відповідних змін до нормативно-правових актів після його прийняття</p>	<p>Прикінцеві положення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації вимог до керівників окремих державних органів»</p>